

1964 tavaszának időjárása

A tél ebben az esztendőben is nehezen akart távozni, úgy hogy az egész március erősen télies jellegű volt. A hőmérséklet a hónap legnagyobb részében az átlag alatt maradt 2—3 fokkal. A legnagyobb hideg 9., 10., és 17., 18. között jelentkezett, amikor az abszolút minimum helyenként a -15 fokot is túllépte. Csak a hónap utolsó hetében kezdődött el a fokozatos felmelegedés, s a 30., 31-én jelentkező maximum elérte a $15,5-22,5$ C°-ot. A hónap érdekessége, hogy a fagyos napok száma helyenként a 20-at is meghaladta. Azt is érdemes megjegyezni, hogy a levegő mintegy 10%-kal volt nedvesebb a szokottnál.

Az ország legnagyobb részén a lehullott csapadék meghaladta az átlagot. Csupán Tatabánya, Székesfehérvár, Vác, Jászapáti és Kecskemét körzetében maradt az alatt. Az átlag kétszeresét meghaladó csapadék jelentkezett az északkeleti határszéleken, Sopronban, Tiszakécskén, Körösszakálón. A hazai legnagyobb csapadék a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Gagybátoron esett, 100 mm. A legkevesebb csapadékot pedig a Fejér megyei Mohárol jelentették, 25,2 mm-t.

Az átlaghoz képest sok volt a havas napok száma. 6-án és 7-én az egész országra kiterjedő havazás volt, s az országot ismét összefüggő hótakaró fedte. Ez kisebb havazásokkal meg is maradt a hóvégi felmelegedésig. Ekkor gyors olvadás következett be, s a hó végére a hegyeken is eltűnt a hótakaró.

Rendkívül kevés volt a napsütés, az átlagnak csupán 50%-a körül mozgott. Mióta ilyen irányú észlelés folyik, Budapesten még nem volt ennyire napfényben szegény március.

Április időjárása kissé melegebb és szárazabb volt a szokásosnál. A havi középhőmérséklet 10,5—12,8 fok között változott, ami kismértékben mindenütt meghaladta a sokévi átlagot. A legerősebb felmelegedés 18., 20. és 21-én jelentkezett 20,5—26,6 fokkal. Miskolcon és a Tiszántúlon ekkor nyári nap is előfordult. Az abszolút minimum $+1,5$ és $-3,4$ fok között ingadozott, 9—11-ig és 27., 28-án. A talajmenti légrétegben 27-én volt a legerősebb lehűlés. Szombathelyen pl. e napon -6 , Székesfehérvárott -7 C°-ig hűlt le a levegő.

A napfényviszonyok is megfeleltek az átlagosnak. Csupán az ország déli és keleti része kapott 10—20%-kal több napsütést.

Igen száraz volt a Börzsöny, a Cserhát és a Gödöllői Dombvidék s annak folytatásaként egészen Nyársapátiig húzódó sáv. Itt a havi csapadék az átlag 50%-a alatt maradt. Az Alföld legnagyobb részén viszont inkább az átlagot közelítette meg. Kiadósabb csapadékok csak Lenti, Csorna—Kapunár körzetében esett.

Májusban a középhőmérséklet 15,0—17,5 fok között változott, s így kissé hűvösebb volt az átlagosnál. Az éjszakai lehűlések azonban a szokottnál gyengébbek voltak. Csak a hónap első napjaiban volt helyenkint gyenge talajmenti fagy. A hó utolsó napjaiban hirtelen felmelegedés lépett fel, s a maximum elérte a $26,0-29,6$ C°-ot.

A hónap nagyrészen át tartó változékony időjárás sokszor idézett elő csapadékot. Ennek ellenére csak igen kis részen haladta meg annak havi összege az átlagot. Így kissé csapadékos volt Túrkeve, Eger, Hajdúdorog, Csenger, Mezőhegyes, Tatabánya, Komárom, Magyaróvár, Szentgotthárd és Keszthely környéke. Az ország centrumában Budapeستől Kiskunfélegyházáig viszont az átlag felét sem érte el a csapadék.

Az elmúlt tavasz időjárásának értékelése erdőgazdasági szempontból eléggé tarka eredményre vezet. A téli szárazság után jelentkező esős március a talajvíz készletének pótlása tekintetében igen jó volt. De a hosszan tartó hótakaró meggátolta az erdősítési és csemetekerti munkák időben történő elvégzését. Sok csemetekertben akkor lehetett a vetést elkezdeni, mikor normális időjárás esetén már a csemetekerti munkák zöme lezajlott. Viszont a faanyagmozgatást a télies idő nagyban elősegítette. Káros volt a hosszú ideig tartó hótakaró a vadgazdaságra nézve is, mert a vad nehezen jutott természetes táplálékhoz, sokáig kellett az etetésről gondoskodni.

A szokottnál enyhébb és szárazabb április a lemaradt vegetációt kissé lendületbe hozta, s az erdősítési és csemetekerti munkákat nagyban pótolni lehetett. A kissé hűvös május kedvező volt a megkésített erdősítésekre és dugványozásokra, mert a fakadást késleltette. Viszont vonatottan indult meg főleg a fenyők és az akác kelése, s a hónap végén fellépő gyors felmelegedés a megkésített kelésekben jelentékeny kárt okozott. Sőt az ország nagyrésztére kiterjedő csapadékhiány az előbbivel párosulva sok csemetekertben idézett elő tavaszi aszálykárt. (Táblázatot lásd a következő oldalon.)

Nagy jelentősége viszont a tavaszi időjárásnak, hogy a szokásos kései fagyok elmaradtak, s ebből eredő károsodás sehol sem lépett fel. Így összességében nézve az elmúlt tavasz időjárása inkább kedvezőnek mondható még az erdőművelés terén is.

Dr. Papp László

Hónap	Megnevezés	Magyar- óvár	Keszthely	Szent- gotthárd	Pécs	Budapest	Kalocsa	Szolnok	Miskolc	Kisvárd	Debrecen	Békés- csaba	Kékestető	
1964. március	Havi középhőmérséklet C°	1,9	2,9	1,9	4,2	3,3	3,8	2,8	1,3	1,2	2,0	- 2,9	- 3,0	
	Eltérés a sokévi átlagtól	- 2,8	- 2,6	- 2,5	- 1,9	- 2,5	- 1,8	- 2,1	- 2,8	- 2,6	- 2,5	- 2,5	- 2,7	
	Abszolút max.	C° 16,4	18,0	15,5	20,0	16,2	19,9	17,9	16,5	18,2	18,9	22,6	10,0	
	nap 31	30	30	30	30	30	31	31	30	31	27	31	31	
	Abszolút min.	C° - 8,3	- 7,0	- 10,9	- 8,0	- 5,8	- 8,4	- 8,4	- 8,4	- 15,4	- 9,3	- 10,5	- 10,0	- 11,9
	nap 18	18	9	9	18.	9	17 18	17	17	9	9	17	17	17
	Havi csapadékoszeg mm	46	79	65	47	54	54	30	29	61	72	56	56	80
	Eltérés a sokévi átlagtól	+ 7	+ 43	+ 23	+ 16	+ 15	- 5	- 2	+ 33	+ 32	+ 26	+ 23	+ 23	+ 24
	Napsütés havi összege, óra ...	78	83	58	74	59	64	61	75	87	76	70	71	
	1964. április	Havi középhőmérséklet C°	11,3	11,6	10,5	12,5	12,8	12,7	11,8	11,0	11,1	11,3	11,7	6,2
		Eltérés a sokévi átlagtól	+ 0,7	+ 0,2	+ 0,6	+ 0,6	+ 1,0	+ 1,2	+ 0,9	+ 0,7	+ 0,8	+ 0,3	+ 0,1	+ 0,9
		Abszolút max.	C° 21,9	21,5	21,5	24,1	24,2	23,4	25,4	25,2	24,5	26,6	25,3	18,8
		nap 21	20	18,2	20	21	20	21	21	21	21	21	21	21
Abszolút min.		C° 0,0	- 1,0	- 1,6	0,7	1,5	1,4	1,4	- 0,8	0,0	- 1,4	1,0	- 4,9	
nap 9		9	9	9	9	9	9	9	9	27	28	17	9	
Havi csapadékoszeg mm		78	56	91	70	25	43	29	39	61	40	45	34	
Eltérés a sokévi átlagtól		+ 40	+ 13	+ 33	+ 13	- 20	- 6	- 8	0	+ 20	+ 4	+ 3	- 37	
Napsütés havi összege, óra ...		133	19 1	180	198	184	197	219	180	210	213	205	202	
1964. május		Havi középhőmérséklet C°	14,7	15,4	14,3	16,2	16,5	16,2	15,6	15,0	15,2	14,9	15,2	9,6
		Eltérés a sokévi átlagtól	- 0,9	- 0,7	- 0,3	- 0,7	- 0,3	- 0,6	- 0,9	- 1,0	- 0,7	- 1,6	- 1,9	- 0,5
		Abszolút max.	C° 27,1	26,0	26,1	28,4	28,7	27,2	27,4	29,6	28,1	27,6	27,8	20,7
		nap 30	14	30	14	30	14	30	30	30	30	30	31	14
	Abszolút min.	C° 2,6	5,0	3,3	4,0	5,5	6,0	3,0	1,4	2,5	1,7	3,9	2,0	
	nap 7	7	7	7	7	7	7	3	3	20	3	3	3	
	Havi csapadékoszeg mm	65	79	93	55	29	47	42	33	39	48	46	78	
	Eltérés a sokévi átlagtól	+ 3	+ 5	+ 6	- 11	- 43	- 16	- 17	- 37	- 23	- 13	- 21	- 22	
	Napsütés havi összege, óra ...	237	235	204	208	238	221	256	271	279	280	237	234	